

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 16C/15/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7519201002
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Sinčáková
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2020:7519201002.2

Uznesenie

Okresný súd Košice - okolie v spore žalobcov: 1. X. I., Z.. XX.X.XXXX, B. Ď. XXX, XXX XX Ď. a 2. P. I., Z.. XX.X.XXXX, B. Ď. XXX, 044 19 Ď. proti žalovaným: 1. T. K. T. X. T. B., obaja zast. Slovenským pozemkovým fondom, IČO: 17 335 345, so sídlom Búdkova 36, Bratislava

rozhodol:

Konanie zastavuje.

Žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 13.2.2020 domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti špecifikovanej v podanej žalobe.

2. Za žalovaných označili T. K. T. T. B., obaja bez identifikátorov, zast. Slovenským pozemkovým fondom. V žalobe o.i. uviedli, že od roku 1991 až doposiaľ právni nástupcovia po pôvodných pozemnoknižných vlastníkoch nerušili žalobcov vo výkone vlastníckeho práva a že žalobcovia v roku 2005 vzniesli voči žalovaným požiadavku na zosúladenie právneho a užívacieho stavu nehnuteľnosti. Časť sporného pozemku bola do vlastníctva žalovaných napísaná v rámci konania ROEP, pričom v Zbierke listín absentujú listiny svedčiace o prevode nehnuteľnosti právnym nástupcom neb. pozemnoknižnej vlastníčky v roku 1962.

3. Zákonný zástupca žalovaných Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“) sa k žalobe vyjadril písomným podaním doručeným súdu dňa 3.6.2019, v ktorom namietal nedostatočnú identifikáciu žalovaných a ich procesnú nespôsobilosť. Z podanej žaloby je zrejmé, že žalovaní sú mŕtvi a žalobcovia vedia, kto sú ich právni nástupcovia. Žalobcovia vedú konanie voči takým stranám sporu, ktoré nemajú procesnú subjektivitu, čo je jednou z procesných podmienok konania. Ak určitá osoba nemá v čase podania žaloby procesnú subjektivitu, tento nedostatok nie je možné dodatočne odstrániť a má za následok zastavenie konania. Zastupovanie SPF neprichádza do úvahy u takého nezisteného vlastníka, ktorý je preukázateľne mŕtvy.

4. Nadväzujúc na vyjadrenie zástupcu žalovaných žalobcovia písomným podaním doručeným súdu dňa 28.6.2019 (tzv. replika) upresnili označenie žalovaných ako - nezistený právny nástupca po T. K. a nezistený právny nástupca po T. B., obaja bez identifikátorov, zast. SPF. Poukázali na zákon č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, na cieľ zavedenia špecifického subjektu - nezisteného resp. neznámeho vlastníka pri napomáhaní pri evidencii a usporiadaní vlastníckych vzťahov, vrátane súdnych konaní, ako aj na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/243/2016. V uvedenom rozsudku súd vyslovil, že zastupovanie SPF prichádza do úvahy u vlastníkov pozemku spadajúcich do rámca definície § 8 ods.1 písm.c) zákona č. 180/1995 Z.z., u ktorých je nepochybné, že existujú, teda žijú a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy. Takéto označenie však neprichádza do úvahy u vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla

preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto a či vôbec niekto je jeho právnym nástupcom. Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javí len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného SPF v takomto prípade, napr. spôsobom „Neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností ..., zast. SPF ...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. SPF ...“.

5. Zástupca žalovaných v písomnom podaní doručenom súdu dňa 23.9.2019 (tzv. duplika) uviedol, že dožiadaním na obec Ď. boli zistení právni nástupcovia neb. žalovaných. Keďže žalovaní zomreli a majú právnych nástupcov, nejedná sa o nezistených vlastníkov, nie sú splnené podmienky na zastupovanie žalovaných SPF a je potrebné konať s právnymi nástupcami žalovaných.

6. Konanie sporových strán pred súdom sa spravuje zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

7. Podľa § 161 ods. 1, ods.2 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví (§ 62 CSP).

9. Podľa § 7 ods.1 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Podľa ods.2 vety prvej cit. zák. ustanovenia smrťou táto spôsobilosť zanikne.

10. Zo samotnej žaloby i ďalších listín, ktoré sú obsahom spisu vyplýva, že žalovaní v čase podania žaloby nemali procesnú subjektivitu. Procesnú subjektivitu má subjekt práva, ktorý vo sfére práva hmotného disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Fyzická osoba nadobúda spôsobilosť na práva a povinnosti svojím narodením a túto spôsobilosť stráca smrťou (prípadne vyhlásením za mŕtveho). Túto spôsobilosť mať práva a povinnosti a byť sporovou stranou v konaní stratili žalovaní ešte pred začatím súdneho konania. Ide teda o taký nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť a súd musí konanie obligatórne zastaviť. Vadu spočívajúcu v označení nežijúcich žalovaných snahou o zapojenie takýchto „subjektov“ do súdneho konania napr. označením ich právnych nástupcov (či už známych alebo neznámych) nejde napraviť žiadnym spôsobom.

K uvedenému súd poukazuje napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo/130/2001, v zmysle ktorého ak v žalobe označená strana nemá právnu subjektivitu (nie je spôsobilá byť stranou súdneho konania), nemôže súd pripustiť, aby na jej miesto vstúpil do už začatého konania subjekt s právnou subjektivitou. Nedostatok spôsobilosti byť stranou sporu je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, pre ktorý treba konanie zastaviť.

11. V uvedených súvislostiach, aj s ohľadom na poukaz žalovaných na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/243/2016 súd upriamuje pozornosť na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/11/2016, v zmysle ktorých zákonodarca v záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a obnovenia spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam ustanovil zákonný mechanizmus nakladania SPF s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe a s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (u oboch kategórií ide o tzv. „pozemky s nezisteným vlastníkom“). SPF je zástupcom presne označeného (a i v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c) zákona č. 180/1995 Z.z., teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú) a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy. Takéto označenie ale nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Do úvahy prichádza druhové pomenovanie označenia strany, ktorá má byť zastúpená SPF, napr. „neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľnosti (meno a priezvisko), zast. SPF“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom....., zast. SPF“.

12. Je potrebné uviesť, že zistenie údajov potrebných k riadnemu podaniu žaloby je vecou súkromnej iniciatívy strán sporu. Zvlášť pokiaľ žalobca označil žalovaného ako nezisteného vlastníka, je potrebné zdôrazniť nevyhnutnosť aktívneho prístupu žalobcov, ktorý zahŕňa v sporovom konaní aj vykonanie primeraných (takých, ktoré možno od strany sporu spravodlivo požadovať) šetrení za účelom dostatočnej identifikácie sporových strán, keďže o ich (hmotných) právach a povinnostiach sa v súdnom konaní má rozhodovať, a to práve v spojení so spôsobilosťou označených osôb byť stranou sporu (viď napr. uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co/259/2019).

13. V danom prípade žalobcovia pôvodne označili za žalovaných osoby uvedené v záhlaví tohto uznesenia, ktoré v čase podania žaloby nemali procesnú spôsobilosť. Následne „upresnili ich označenie“ za neznámych vlastníkov po neb. žalovaných. Je zrejmé, že takéto „upresnenie“ označenia znamená uvedenie úplne iných osôb za žalovaných v snahe zhojiť vadu podanej žaloby. Takáto vada, ako už bolo uvedené aj vyššie, však nie je odstrániteľná, a preto súd musel konanie v zhode s vyššie cit. ustanoveniami zastaviť. Žalobcom však nič nebráni, aby vo veci určenia vlastníckeho práva podali žalobu priamo proti právnym nástupcom žalovaných.

14. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Žalobcovia zavinili zastavenie konania, a preto im nevznikol nárok na náhradu trov konania a žalovaným ako neexistujúcim osobám žiadne trovy nevznikli. Súd preto vyslovil, že žiadna sporová strana nemá právo na náhradu trov konania.

16. O vrátení súdneho poplatku za žalobu rozhodne súd samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zastavení konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice - okolie v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).